

REFERAT 2018

OPPLÆRING OG KOMPETANSEUTVIKLING REFERAT FRA MØTE I FAG- OG YRKESOPPLÆRINGSGRUPPA

- Dato / sted:** 19. april kl 12 - 20.april 2018 kl 14, møte i Kongsberg.
- Til stede:** AFK: Aina Berntsen
BFK: Olav Horne (ikke ettermiddagsmøte, kveld)
HFK: Turid Borud
OFK: Jørn Olav Bekkelund
Oslo: Anita Tjelta
TFK: Hans Jacob Edvardsen - gruppas leder
VFK: Kristina Rabe
ØFK: Kristin St. Hilaire
- Referent:** Unn Ribe
- Kopi:** Kompetansegruppas leder Solveig Helene Olsen (ØFK), Erik Bråthen (ØFK), Erik Heier og Bengt Jacobsen (AFK), sekretariatsleder Arntzen
- Vår dato: 26.04.2018 Vår ref.: Møte nr 2, 2018.

Hans Jacob ønsket velkommen til møte / studietur lagt til Kongsberg, med et spesielt velkommen til Kristina som deltok i gruppa for første gang. Møtet var forberedt av Olav og Hans Jacob, som et temamøte. Samlingen startet med lunsj og så orientering og omvisning i Kongsberg Kompetansesenter for Yrkesfag (KKY) som ligger i Kongsberg Teknologipark. (Teknologiparken eies av Kongsberggruppen, omfatter 40 selskaper med ca 5.000 ansatte og har omsetning på ca kr 35 milliarder pr år).

Første dag foregikk i teknologiparken, samt med ettermiddagsmøte ved Grand hotell, der gruppa spiste middag og overnattet. Andre dag stilte Kongsberg videregående skole med møtelokale og lunsj.

Tema for møtedagene på Kongsberg var:

- *Kongsberg Kompetansesenter for Yrkesfag (pilotprosjekt)
- *Liedutvalget - om utvalgets mandat og arbeid
- *alternativ VG3 for elever som ikke oppnår læreplass – tema og erfaringsutveksling
- *Industri 4.0 – en presentasjon av hva dette skiftet vil innebære

I teknologiparken ble gruppa tatt imot av Stein Sandvold, daglig leder i K-tech, rektor Hanne Hagby, Kongsberg vgs, og Vidar Lande, Kongsberg Defence og Aerospace, medlem i Lied-utvalget.

Kongsberg Kompetansesenter for Yrkesfag (KKY)

Yrkesfagelever ved Kongsberg vgs, Vg 2 industrideknologi, tas inn i KKY for opplæring, som foregår inne i teknologiparken. Der arbeider de sammen med lærlinger i K-tech (Kongsberg Technology training centre (som eies av bedrifter i teknologiparken). KKY er et pilotprosjekt i samarbeid mellom K-tech, Kongsberg vgs og Buskerud fylkeskommune og åpnet sist høst. Elevene har fremdeles fellesfag i vgs og dermed også tilhørighet til skolen. Modellen bygger på lokalisering i industrimiljø med moderne utstyr, og elevene sosialiseres fra en skolekultur inn i en arbeidskultur. Pilotprosjektet er startet for å motivere elever og få fram arbeidstakere til industrideknologiske bedrifter. Fag- og yrkesopplæringsgruppa fikk besøke K-tech, se hvor opplæring for elever og lærlinger foregår og fikk høre om de første erfaringene.

Det ble også informert fra studiebesøk for KKY til Stuttgart senhøstes i 2017, dit prosjektdeltakere i KKY dro for å se på hvordan Tyskland arbeider med å koble sammen opplæring, industri og Industri 4.0.

Liedutvalget – om utvalgets mandat og arbeid

Vidar Lande redegjorde for Liedutvalgets mandat og arbeid så langt og gruppa fikk muligheter til å komme med synspunkter i forhold til utvalgets gjennomgang av videregående opplæring. 2018 brukes til å få fram kunnskapsgrunnlag, før utvalget skal levere forslag høsten 2019 til hvordan framtidig vgo skal være.

Alternativ VG3 for elever som ikke oppnår lære plass

Alle hadde forberedt seg, med bilder eller muntlig presentasjon. Hans Jacob innledet til tema som har vært diskutert i faglige råd og SRY, med utgangspunkt i synspunkter fra elektrobransjen om behov for læretid etter vg 3 i skole. Fagopplæringsjefene drøftet alternativ vg 3 generelt og det ble pekt på både dimensjonering av fagopplæring og at her er ulike grupper innenfor ordningen: elever som ikke får lære plass pga mangel på lære plasser og elever som har for svake kvalifikasjoner til at arbeidsgivere vil tilby lære plass. En utfordring er at alternativ vg 3 bør ha kvalitet, samtidig som «alle» ønsker at opplæring kan foregå i bedrift slik at den alternative ordningen kan unngås. Dimensjonering av yrkesfag i vgo ut fra antatte lære plasser kan være vanskelig, da bedriftenes tilbud til elever i fylket påvirkes også av lærlinger fra andre fylker som gis lære plass. Samtidig så ønsker mange voksne å få opplæring i vg3 i skole.

Utover dagen presenterte hver fagopplæringsjef status, utfordringer og hva som gjøres i forhold til disse i eget fylke. Hva skjer med dem som ikke får lære plass, og hvordan rigges alternative tilbud. Omfang / antall, lære plasskurs, oppfølgingstjenesten, tilbake til avgiverskole eller skoler som er forberedt på å gi tilbud hvis elever blir stående uten lære plass, tilbud og økonomi, evt samarbeid med NAV. Erfaringer og synspunkter delt i gruppa. Prinsipielle drøftinger i noen yrkesopplæringsnemnder: bør elever oppfordres til å søke studiespesialisering ? - eller risikere alternativ vg 3 i skole i yrkesfag fordi det ikke er nok lære plasser ?

Hvordan følger skolene opp sine elever – forberedes de til å bli attraktive som lærlinger ?

Oppsummering ved leder etter informasjon og drøftinger:

- Dette er interessante problemstillinger og det er en god og åpen delingskultur i gruppa
- Innholdsmessig oppsummering i neste møte i gruppa (juni), der vi også vil ta opp problemstillinger
- Problemstillingene vil være aktuelle inn mot Liedutvalgets arbeid, så ønskelig å få møte fylkeskommunerepresentant i Liedutvalget, John Arve Eide, AFK etter ferien.
- Alle sender over 2 – 3 hovedproblemstillinger som settes på dagsorden i neste møte.

Industri 4.0 og opplæring

Jarle Gjørøther, leder av bedriften Terrotech (teknisk ansvar for utstyr) i Teknologiparken, holdt 20.04. et inspirerende foredrag om hva som kommer i industrien og viste eksempler på AR (augmented reality) og VR (virtual reality).

Gjørøther var opptatt av hvordan få industriproduksjon fra utlandet tilbake til Norge. Det har skjedd en utvikling i industrien fra lapper og telefon-beskjeder til mekanikere, om feil og vedlikehold, over til «Factory Layout» med digital helhetsoversikt til alle samtidig. KKY er et viktig samarbeidsprosjekt, og nå bygges «Industriell digitalisering» opp som et nytt undervisningstilbud ved fagskolen.

Industriell 4.0 og opplæring gjelder både digitalisering, automatisering og nye materialteknikker. Framover vil det være nødvendig med både e-læring, simuleringer og treningsmodeller for ulike fagområder, og det vil være viktig med systemforståelse og helhetsforståelse. Et strategiarbeid trengs for å utvikle framtidens opplæring (tenke 10 år fram).

I en oppsummering løftet Gjørøther fram følgende punkter og stilte et spørsmål til slutt:

*Det som er gjort på Kongsberg (KKY) har blitt til gjennom innspill fra en felles gruppe med folk fra industrien og fra skole / opplæring

*Det må investeres i gode pedagogiske opplæringsmodeller

*Kompetansebygging for lærere må inkluderes

*Gode og moderne tilbud som øker nivået må bygges opp

*En utviklingsplan trengs for de neste årene (2025 – 2030)

*Når har første videregående skole en AR –modell som kan brukes i opplæringen ?

Ettermiddagsmøte på hotellet 19.04 med to saker

Ved ettermiddagsmøte ble to saker tatt opp, mens faglige diskusjoner fortsatte ved middag og på kvelden. Sakene:

- 1) Definisjon av «lærebedrift» - hva betyr lærebedrift i opplæringsloven (lærebedrift / opplæringskontor) ? Noen av fylkeskommunene har hatt dialog med Utdanningsdirektoratet. Oppfølging vil skje gjennom saker til yrkesopplæringsnemnd i fylkene.
- 2) Trakassering / ubehagelige opplevelser for lærling: ut fra en opplevelse på en arbeidsplass i Oslo, der bransjeorganisasjon og fagforening har involvert seg. Møter gjennomført der fylkeskommunens ansvar og bedriftens ansvar er blitt tatt opp.

Oppsummering av samlingen

Siste punkt ved samlingen var en runde med oppsummering. Stikkordmessig kan nevnes:

- En spennende og verdifull samling / en nyttig «studietur» - bra med mer enn én dag
- God erfaringsdeling – fint med innspill om hvordan det jobbes og hvordan problemer løses i fylkene – det gir et godt utgangspunkt for refleksjon
- Ulike strategier for kontakt opplæring – arbeidsliv i fylkene. Dette faktum vil være interessant i utviklingen av de nye fylkeskommunene
- Fin åpenhet i gruppa, fint å lære av hverandre, men vi bør også tenke framover og bidra til å påvirke opplæring / utvikling i fylkeskommunene

Møtet slutt kl 14.

Oppsatte møtedatoer utover i 2018: torsdag 14.juni (AFK, Galleri Oslo møterom 211), **fredag 7.september** (AFK møterom 250 er reservert), **fredag 26.oktober** (AFK møterom 275 er reservert), **onsdag 5.desember** (AFK møterom 275 er reservert).

.....